

Mgr Barbara Żmuda-Frydrychowska
studia III stopnia
Wydział Filozoficzny
Uniwersytet Papieski Jana Pawła II w Krakowie

Streszczenie rozprawy doktorskiej: *Personalizm Adama Rodzińskiego wobec wyzwań współczesnej kultury*, napisanej na seminarium z etyki pod kierunkiem ks. prof. dr. hab. Władysława Zuziaka oraz dr. Jakuba Synowca

W pracy przedstawiono zagadnienie personalizmu aksjologicznego Adama Rodzińskiego, jego rolę oraz znaczenie w odniesieniu do wybranych zagrożeń w sferze życia społeczno-kulturowego współczesnego człowieka. Adam Rodziński jest przedstawicielem personalizmu aksjologicznego. W swojej myśli łączył wątki tomizmu, augustynizmu, fenomenologii, egzystencjalizmu chrześcijańskiego oraz kantyizmu, kładąc nacisk na realistyczną i obiektywistyczną aksjologię, stojącą u podstaw moralności. Jego dzieła skupiają się wokół zagadnienia osoby ludzkiej oraz personalistycznej wizji kultury.

Rozprawa składa się trzech rozdziałów zatytułowanych kolejno: *Personalizm Adama Rodzińskiego*, *Objawy kryzysu we współczesnej kulturze* oraz *Personalizm Rodzińskiego wobec kryzysu kultury współczesnej*. Celem pracy jest próba zastosowania filozofii Rodzińskiego w rozwiązywaniu problemów etycznych, pojawiających się we współczesnej kulturze. Problemy te przypisywane są tak zwanej kulturze ponowoczesnej, stąd też autorka pracy skupia się głównie na analizie i zarazem krytyce ponowoczesności, jako dominującego prądu współczesnej kultury.

Pierwszy rozdział prezentuje podstawowe założenia etyki personalistycznej Adama Rodzińskiego. Szczególny nacisk zostaje położony na koncepcję osoby jako wartości nadrzędnej, oraz na rolę kultury w rozwoju moralności człowieka. Badania nad istotą osoby skupiają się wokół następujących zagadnień: *osoba i byt*, *osoba a osobowość*, *osoba wobec osoby* oraz *wartość i godność osoby*. Ostatnia część rozdziału poświęcona kulturze w ujęciu Rodzińskiego, stanowi rozwinięcie koncepcji osoby ludzkiej o jej wymiar społeczno-kulturowy.

Rozdział drugi stanowi analizę problemów etycznych, pojawiających się we współczesnej kulturze. Na podstawie tekstów Adama Rodzińskiego i dodatkowych opracowań podjęta zostaje próba zdefiniowania i sklasyfikowania zagadnień składających się na kryzys w kulturze. Rozpoczynając od analizy kryzysu koncepcji człowieka i tego jak objawia się on w poszczególnych sferach życia społecznego, autorka przechodzi do problemu kultury masowej, charakteryzującej się

dezaksjologizacją wielu sfer życia społecznego. Tę część pracy zamykają rozważania dotyczące trendów pragmatyczno-relatywistycznych oraz nihilizmu w kulturze.

W rozdziale trzecim podjęta zostaje próba praktycznego zastosowania założeń personalistycznych Rodzińskiego w odniesieniu do przedstawionych wcześniej problemów współczesnej kultury. Autorka próbuje odpowiedzieć na pytanie czy w panującej obecnie kulturze kontrowersji, jest możliwość odnalezienia drogi ku integralnej koncepcji kultury społecznej. W tym celu przytacza opisywaną przez Rodzińskiego zasadę „komunionizmu osób”, która ma stanowić konkretną propozycję przezwyciężenia kryzysu.

W badaniach posłużono się metodą syntezy i krytycznej analizy źródeł. Przytaczana literatura przedmiotu, stanowi podstawę refleksji autorki w odniesieniu do analizowanego problemu. W pracy została postawiona teza, wedle której godność osoby ludzkiej jest wartością nadrzędną i może stanowić punkt wyjścia do rozwiązywania kryzysów we współczesnej kulturze społecznej. Wydaje się, że zastosowanie w codziennym życiu zasad wzajemnego szacunku i solidarności międzypersonalnej – których podstawą jest wartość osoby – może zmniejszyć negatywne skutki skrajnego liberalizmu, indywidualizmu czy pragmatyzmu.

Warto zaznaczyć, że przedłożona rozprawa ma nieco odmienny charakter niż większość opracowań czy monografii z zakresu filozofii personalistycznej. Nie stanowi ona jedynie omówienia i zestawienia poglądów personalistycznych Adama Rodzińskiego, lecz jest próbą zinterpretowania jego myśli pod względem ich aktualności i możliwości zastosowania w myśleniu i działaniu, których celem jest wyjście z kryzysu we współczesnej kulturze społecznej. Nowatorskość tej pracy polega na próbie aplikacji poszczególnych założeń personalizmu aksjologicznego Rodzińskiego w życiu społecznym współczesnego człowieka i w tworzonej przez niego kultury. Autorka pracy zdaje sobie sprawę z istnienia innych ważnych nurtów i kierunków filozoficznych, mających potencjał, by w nich szukać odpowiedzi na współczesny kryzys kultury, jednakże w swoich badaniach skupia się na personalizmie w ujęciu A. Rodzińskiego. Humanizm integralny w ujęciu tego filozofa oraz otwarcie na świat wartości, wydają się stanowić wystarczającą podstawę do refleksji nad człowiekiem i tworzonej przez niego kultury. W oparciu o przyjętą tezę autorka wykazuje, że przypomnienie i uświadomienie człowiekowi znaczenia i wartości osoby, może stanowić podstawę zmiany myślenia antropologicznego, skutkującą rozwiązaniem wielu kryzysów pojawiających się we współczesnej kulturze społecznej. Potwierdzenie tej tezy prowadzi do konkluzji, że drogą mogącą pomóc w wyjściu z kryzysu jest „humanizacja kultury”, która wymaga ponownego wyakcentowania różnicy pomiędzy skupieniem się na środkach do życia, a samym sensie życia. Drogę tę należy rozpocząć od poznania wartości, które pozwolą odpowiednio uporządkować i ukierunkować myślenie współczesnych jednostek.

Barbara Łmuda-Frydrychowska